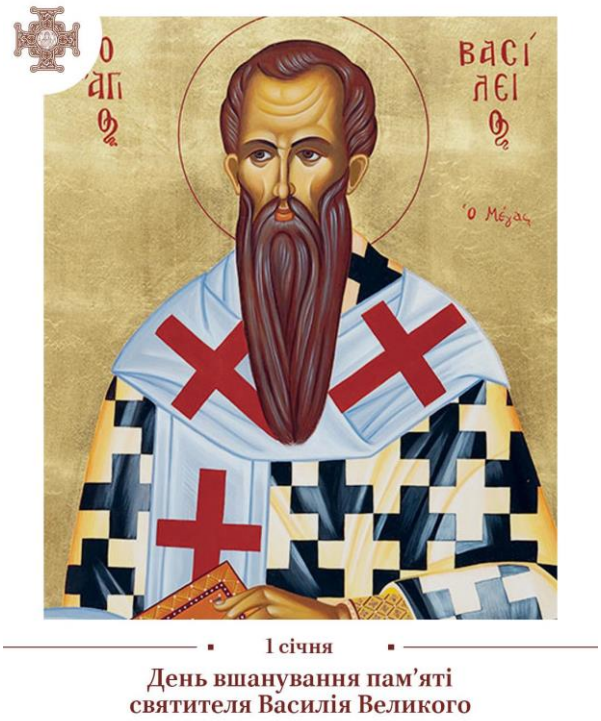
Єпископ Віктор Бедь: Проповідь на честь святителя Василія Великого

Проповідь на честь святителя Василія Великого

✠ Віктор Бедь,
єпископ Мукачівський і Карпатський,
керуючий Мукачівсько-Карпатською
єпархією
Православної Церкви України

м. Ужгород,
01.01.2026 р.

Дорогі у Господі брати і сестри!

Сьогодні наша Свята Церква вшановує пам'ять святителя Василія Великого (329–379) — одного з найвидатніших Отців і вчителів Вселенської Церкви, архиєпископа Кесарії Каппадокійської. Він жив у IV столітті — добу великих духовних випробувань і богословських боротьб — і все своє життя присвятив служінню Господу нашому Ісусу Христу, Його Церкві та ближньому. Святитель Василій відійшов до вічності у 379 році, а день його церковної пам'яті Свята Церква звершує 1 січня.

Великий архипастир і богослов

Святитель Василій Великий — це не просто ієрарх давніх часів, а мужній архипастир і глибокий богослов, який ніс своє служіння в одну з найскладніших епох історії Церкви. Йому довелося діяти в умовах жорсткої боротьби за чистоту віри, коли аріанська єресь підривала самі основи християнського вчення.

У цій духовній боротьбі святитель Василій ревно й послідовно відстоював правдиве вчення про Святу Трійцю, навчаючи, що Святий Дух є істинно Богом — так само, як Отець і Син. Саме ця істина є фундаментом православної віри, без якої неможливе справжнє християнське життя і спасіння людини.

Святитель Василій Великий залишив по собі багату богословську спадщину. Його твори стали наріжним каменем формування догматичного вчення

Вселенської Православної Церкви, а укладені ним богослужбові літургійні тексти й донині живлять духовне життя Церкви та вводять вірних у глибину таїнства спілкування з Богом.

Жертва любові — щоденне життя святості

Духовна велич святителя Василія Великого полягала не лише у силі богословського слова, але передусім у ділі живої любові — любові до Бога і до ближнього. Його святість не була відокремленою від реального життя, а втілювалася у конкретному служінні людям. Він засновував церковні спільноти, створював притулки для бідних, опікувався сиротами, людьми похилого віку та хворими, надаючи їм не лише матеріальну допомогу, але й піклуючись про спасіння їхніх душ, утверджуючи в них відчуття людської гідності, духовної вартості та надії.

Його життя стало практичним здійсненням слів Самого Господа Ісуса Христа:

- *«Люби Господа Бога свого… і ближнього свого, як самого себе» (Мт. 22:37 – 39).*

Саме таке життя жертовної любові — не на словах, а в реальних учинках — сьогодні надзвичайно потребує світ і наша Батьківщина. У часи випробувань, болю і жахливої російсько-української війни воно стає не слабкістю, а джерелом внутрішньої сили, здатної зберігати людяність, єдність і надію та захищати життя наших співвітчизників.

Святитель Василій Великий і покликання до жертовності в сучасному світі

У цей час, коли Україна мужньо протистоїть окупаційному вторгненню російських військ на українську землю, ми особливо глибоко усвідомлюємо справжню цінність жертовності та подвигу. Наші українські воїни-захисники — це мужні оборонці життя і свободи, які, не шукаючи слави, стають на захист Батьківщини, віддаючи найдорожче — власне життя — за мир, за свободу, за гідність кожної родини, кожної дитини і кожної людини.

Їхній подвиг є реальним і живим втіленням тієї християнської любові до ближнього, про яку навчав і яку своїм життям засвідчив святитель Василій Великий.

Як святитель Василій не боявся відстоювати правду віри перед обличчям небезпеки і тиску, так і сьогодні багато синів і дочок боголюбивого українського

народу, залишивши свої домівки, стоять на сторожі істини, правди і справедливості, захищаючи наш народ і нашу державу на лінії російсько-українського фронту.

Це жертовна любов — не як культ страждання, а як відповідальний вибір заради миру, справедливості й свободи. Саме до такої любові Бог кличе кожного з нас:

- у щирій молитві;
- у взаємному служінні;
- у підтримці наших воїнів-захисників;
- у духовній опіці над тими, хто страждає;
- у збереженні людської гідності навіть у час війни.

Духовне повернення до першоджерел віри

Святитель Василій Великий нагадує нам, що віра — це не абстрактна релігійна теорія і не формальне виконання обрядів, а живий і відповідальний шлях до Бога, шлях особистого й церковного життя у світлі віри в Отця, і Сина, і Святого Духа. Така віра вимагає від християнина не лише слів, а щоденного свідчення і служіння конкретними ділами.

Святитель навчав, що єдність віруючих у Христі, взаємна підтримка, братня любов і відповідальність одне за одного є справжнім шляхом духовного зростання і спасіння. Віра, відірвана від реального життя, перестає бути живою; віра, не підтверджена вчинком, втрачає свою внутрішню силу й переконливість.

Саме тому у час важких випробувань війною ми покликані повернутися до першоджерел живої віри — не до гучних слів, а до внутрішньої духовної вірності Богові, до відповідальності за ближнього, за народ і за майбутнє. Така віра формує людину, здатну нести служіння, витримувати випробування і залишатися людиною навіть у найтяжчі часи, зберігаючи вірність Богові, Україні та Українській Церкві.

Заклик до наслідування

Святитель Василій Великий закликає нас бути свідками святого Євангелія і вірними Спасителеві нашому Ісусу Христу — не лише у слові, але й у щоденних вчинках. Тож нехай життя цього великого святителя стане для кожного з нас приводом замислитися над тим, як ми можемо служити Богові та ближнім у сучасному світі й в умовах смертельно небезпечної російсько-української війни.

Нехай молитва святителя — який є взірцем істинної, жертовної любові — допомагає нам нести хрест сьогодення з вірою, надією, любов’ю та силою духу, не втрачаючи людяності, правди і відповідальності перед Богом і народом.

Святителю Василію Великий, архиєпископе Кесарії Каппадокійської, моли Бога за нас.

Амінь.